

זרע שמשון

רבי שמשון חיים
ב"ר נחמן מיכאל נחמני זצ"ל
הבטיח למי שילמוד בספריו:
תשלומי חן וחסד ושלמא רבא
מן שמאי ועיניכם תראנה בנים
ובני בנים כשתילי זיתים סביב
לשולחנכם, חכמים ונבונים
ובתים מלאים כל טוב, גם עושר
גם כבוד לא יסופו מזרעכם וכו',
בני חיי ומוזני טבי.

מלא העומר

רבי אריה לייב ב"ר משה
צינץ זצ"ל ביקש קודם
פטירתו שיתנו לו דף ורשם
בשארית כוחותיו:
מי שישתדל בהדפסת ספרי אהיה לו
למליץ. וכ"כ הגה"ק רבי צדוק הכהן
מלובלין וז"ל: הבטיח הגאון שיעשה
טובה לכל המושדלים והמסייעים
ברוצאת חיבוריו לאור, וכן היה באמת
שעשה טובה לכולם.
(הקדמה למלא העומר)

אבני נזר

רבי אברהם ב"ר זאב
נחום בורנשטיין זצ"ל
הבטיח קודם פטירתו:
אם ילמדו בספרים שלי,
אהיה למגן ולעזר גם אחר פטירתי
ממש כמו בחיים.
(ארץ צבי להגה"ק מקו"י גלוב עה"ת
עמוד רמ"ב) וכ"כ השם משמואל:
ובטח יהיה למליץ ישר
למיימנים בה

ילקוט סופר

רבי יוסף לייב ב"ר אליעזר
זוסמאן סופר זצ"ל
כתב בצוואתו למי שילמוד או יפרסם דבריו
אני אטיב עמוהם להמליץ טוב בעדם
לפני אל חי, ואם יבואו על קברי
יתפללו ויאמרו איה ממורי תהלים
ג"כ אשתחוה גם אני לפני שמוע
קול בכיות עמו ישראל ברחמים
ואצטרף תפילתי עמהם
לטוב להם כל הימים

לב העברי

רבי עקיבא יוסף
ב"ר יחיאל שלעזינגר זצ"ל
כתב בצוואתו
בקשתי שטוחה שישתדלו
להדפיס ספרים שלי, ואני
תפילה להש"ת, צעק לבי אל ה'
בין בחיי בעוה"ז, ובעוה"ב אם
יהיה בכוחי, אקוה שלא להיות
כפוי טובה ח"ו, ובעולם האמת
אקוה כי לא יבושו בי תומכי.

אתון דאורייתא

רבי יוסף
ב"ר יהודה ענגיל זצ"ל
העיד חתנו הגאון רבי יצחק
מנחם מארגענשטערן זצ"ל
בהספרו
רבינו בטרם עלה השמימה
הבטיח כל מי שייסייע בהדפסת
החיבורים שלו יהיה לו למליץ
ישר בעולם העליון

צדקת הצדיק

רבי צדוק
ב"ר יעקב רבינוביץ זצ"ל
אמר קודם פטירתו
שמבטיח כמו הבטחת בעל
מלא העומר שמי שידפיס
דבריו יהיה לו למליץ ישר

שערי זבול

רבי זבולון
ב"ר אברהם משה המבורגר זצ"ל
הבטיח כמה פעמים שיעשה
טובה ומליץ טוב למי שיעשה
טובה לנשמתו, וכך חרות על
מצבתו

מלליצי יוד עשר

די שטערקסטע סגולה פאר אלע פראבלעמען

פארוואס האב איך פראבלעמען אין שטוב?
פארוואס גייט מיך אזוי שווער מיט פרנסה?
פארוואס האב איך צער גידול בנים?
פארוואס קען די דאקטער מיך נישט העלפען?
פארוואס האב איך נישט קיין מזל?

תירוץ

זייל די מקטריגים לאזען נישט אז מיינע תפילות זאלען נתקבל ווערען
וואס איז די עצה? זיך איינקויפען מליצי יושר!

זייט מקיים די צוואה פון די זרע שמשון, פלאצקע גאון, אבני נזר, ילקוט סופר, צדקת הצדיק, לב העברי, רבי יוסף ענגיל, רעננה רב,
און ר' יחזקאל אברמסקי, ר' זבולון המבורגר זצ"ל וואס האבען מבטיח געווען צו זיין מליצי יושר
פאר ווער עס וועט פארשפרייטען אדער לערנען זייערע ספרים.

לע"נ הרה"ק המקובל המלוב"ן ר' רפאל ב"ר אברהם ריס זי"ע

איש כי ידור נדר לה' או השבע שבועה לאסור איסור על נפשו, לא יחל דברו ככל היוצא מפיו יעשה. נפסק בשו"ע (יו"ד סימן ר"ג סעיף ד'), שצריך כל אדם להזהר
מאד שלא לעשות שום נדר ואפילו נדרים של צדקה, שמא יכשל ולא יקיים את נדרו וזה איסור חמור. ואולם באותו סימן בסעיף ו' כתב השו"ע שאדם שרוצה ללמוד
איזה שהוא פרק או מסכת וחושש שמא יתעצל, מותר לו לעשות נדר ובכך לזרז את עצמו ללימוד התורה, שעי" שיעשה נדר זה יגרום לו זירוז להיות חייב לקיים
את הנדר. ולכאורה שתי דינים אלו סותרים אחד את השני, אם אנו חוששים במצות צדקה שמא לא יקיים את הנדר, מדוע במצות לימוד התורה איננו חוששים
וממליצים לו לעשות נדר בכדי לזרז את עצמו.
ותירץ הט"ז, שיש חילוק בין מצות צדקה למצות לימוד התורה, כי יצרו של אדם מתגבר עליו ביותר בענין מצות צדקה שיש בה הוצאת ממון, משא"כ לימוד התורה
שזה רק טורח בגופו, ומשום כך במצות צדקה מוזהר האדם שלא לעשות נדר כי אנו חוששים שמא יכשל ולא יקיים, משא"כ בענין לימוד התורה לא חוששים כל
כך שמא לא יקיים את הנדר, ומשום כך מותר לו לנדור בכדי לעשות זירוז לעצמו. והקשה בלחם חמודות על הט"ז ממה שאמר (ברכות לב): גדול התענית יותר
מן הצדקה יזהר בגופו וזה בממונו. הרי שיותר קשה על האדם לעשות דבר שיש בזה טורח וצער הגוף, מאשר לעשות דבר שיש בזה רק הוצאת ממון מבלי טירחא
בגופו, ולכן יותר חשוב תענית מצדקה. וא"כ איך יתכן לומר שלענין הוצאת ממון חוששים שמא יתעצל ולענין טירחת הגוף לא חוששים. ומשום כך מתרץ את דברי
השו"ע באופן אחר, ע"ש.
ונראה לבאר את עומק חילוקו של הט"ז בין הוצאת ממון שבצדקה, לטירחא שיש בלימוד התורה, ולתרץ את דבריו שלא יקשה עליו מדברי הגמרא, שאף שאכן

הופיע ויצא לאור

ערוך לנר - ברכת הבית

על מסכת כריתות

מהדורה מפורטת בתכלית ההידור והיופי
עם הגהות והערות ואילפי תיקונים

אפשר להשיג הספר בחנויות הספרים המובחרות
ליתר פרטים: 718.854.9897

ולכן הוזהר אהרן 'בארצם לא תנחל, וחלק לא יהיה לך בתוכם', ופירש"י שם: אף בביזה, משא"כ במלחמת מדין ניתן לאלעזר חלק. ועיין שם בשפתי חכמים [ז"ל: ואם תאמר והרי נטל אלעזר הכהן בביזה. ויש לומר שכאן מדבר בארץ ישראל ושם לא נטלו ביזה, ולכן כתיב כאן 'בארצם' שמשמע בארץ ישראל]. ובזו יובן מה שכתוב עכשיו 'ויראו את ארץ יעזר', שהוא ארץ סיחון ועוג, כי מתחילה לא עלה בדעתם להסתפח בנחלת עבר הירדן, אבל עכשיו שראו כי לארץ סיחון ועוג יש לו דין ארץ ישראל בנוגע שנשתנה דינו כפי דברי הרמב"ן, לזאת ערב לבם ואמרו 'עטרות ודיבון כו' הארץ אשר הכה ה' לפני עדת ישראל', כי עכשיו ראו כי מפי ה' שומה בפיהם שיש לו דין ארץ ישראל בנוגע שהיה לו דין ארץ ישראל לענין גיעול, וזהו שעל כרחך ראינו ש'הכה ה' את הארץ לפני עדת ישראל', כיון שנשתנה דינו לדין ארץ ישראל, ארץ מקנה היא, ולזה 'ותן את הארץ הזאת לעבדיך לאחוז'.

הארץ אשר הכה ה' לפני עדת ישראל ארץ מקנה היא כו' יותן את הארץ הזאת לעבדיך לאחוז. כי בודאי יהיה מוסכם מכל השבטים, על פי מה דאיתא (סוטה לד): שמקום מקנה אינה ארץ משוכתה, וא"כ בודאי 'ותן את הארץ הזאת לעבדיך', כי לא יהיה ערעור מן

השבטים, דטבא להו עבדינן ליקח הארץ הזאת מקום מקנה, ומילתא דשוויה לטרווייהו הוא.

לזכות פ.מ.ב.א. לזוה"ג בקרוב ובניקול

אם הצלת אבר אחד דוחה איסור. הנה הש"ך (יו"ד סימן קנ"ז ס"ק ג') נסתפק באנס שכופה לאדם לעבור עבירה שאינו מג' עבירות, ואומר לו שאם לא יעבור העבירה, אז יחתוך לו אבר אחד, אם חייב למסור נפשו, או לא, וז"ל: אם יש סכנת אבר, צ"ע אי דמי לממון או לנפש וכו', ונראה לקולא, עכ"ל.

והקשה האבני נזר (אגלי טל הקדמה בהג"ה), וז"ל: מה שנסתפק הש"ך באנס שאמר לו לעבור עבירה פלונית ואם לאו אחתן אבר אחד, וסיים ונראה להקל, תמוה, דמפורש 'או"ח סי' שכ"ח סעיף י"ז' (דעל סכנת אבר אין מחללין [שבת, ומותר] רק שבות. [הרי דאסור לעבור עבירה כדי להציל אבר אחד], עכ"ל.

ותירץ האבני נזר, דאיכא חילוק בין איסור שבת, ובין שאר איסורים, דרק בנוגע איסור שבת פסק השו"ע דאסור לעבור עבירה משום הצלת אבר, אבל בשאר איסורים אמרינן דהצלת אבר דוחה האיסור וכמו שכתב הש"ך.

ויסוד החילוק הוא, דהנה אמרו ביומא (דף פה:): אמר ר' אלעזר, מה מילה שהיא אחד מרמ"ח איברים שבאדם דוחה את השבת, ק"ו לכל גופו שדוחה את השבת. ופירש"י, וז"ל: מה מילה שהיא תיקון אחד מאיבריו של אדם, דוחה את השבת, לפי שחייבין

ומבואר שלא בכל נתינת צדקה מקיימים מצוה, ואם אותו אדם שמציג עצמו כעני הוא רמאי ואינו עני, אין זה נחשב למצות צדקה, וממילא כשבא האדם לקיים מצות צדקה תמיד הוא חושש שמא לא קיים כראוי, ואין לו בזה שמחת הלב. ולכן אף שהוא נדר לתת ממון וצדקה למי שיבקש ממנו, עדיין אנו חוששים שהוא לא ימחר לקיים את נדרו ויהיה קשה בעיניו להוציא ממון, ולכן נפסק בשו"ע הנ"ל שלעולם לא ידור לתת צדקה, כי שמא לא יקיים את נדרו ויכשל באיסור נדרים. אולם לענין לימוד התורה אף שיש לו בזה ג"כ טירחא, ולפעמים הטירחא יותר קשה מהוצאת ממון, מ"מ איננו חוששים שלא יקיים את נדרו, וסוף כל סוף בטוח שהטירחא הזו מוסיפה לו שמחה בלב, וכמו שהפסוק אומר 'פקודי ה' ישרים משמחי לב', וממילא אם יעשה לעצמו נדר על כך, בודאי יקיים את הנדר. (זרע שמשון אות ב').

לע"נ הג"ר ר' אשר יעקב בלום ב"ר רפאל כד תמוז קאשוי

ומקנה רב היה לבני ראובן ולבני גד עצום מאוד. מה שהתעוררו עכשיו שיתן זאת להם לאחוזתה, יראה על פי מה שכתבתי (לעיל לא:כא), לפי שאין לחשוך לשבטי יה שיתנו עיניהם בשביל ממוןם ובהמתם להשאר בעבר הירדן. אמנם למה שמבואר כי הרמב"ן (שם פסוק כ"ג) כתב, שלכן הוזהרו על גיעולי מדין מה שלא הוזהרו במלחמות סיחון ועוג, לפי שארצם מנחלת ישראל הוא, [וז"ל הרמב"ן: הזהיר אותם עתה בהגעת כלי מדין מאיסורי הגוים, ולא אמר להם זה מתחילה בכלי סיחון ועוג שלקחו גם שללם וכו', והטעם, כי סיחון ועוג מלכי האמורי הם וארצם מנחלת ישראל היא, והותר להם כל שללם אפילו האיסורים, דאמרו רבותינו (חולין יז.) קדלי דחזירי אשתרי להו. אבל מדין לא היה משלהם ולא לקחו את ארצם, רק לנקום נקמתם הרגו אותם ולקחו שללם, ולכן נהג האיסור בכליהם].

"הופיע ויצא לאור"

הגדרות חזון יחזקאל

על התורה ומועדים עם ביאורים הארות והערות

מלוכט מתוך גליונות
"מליצי יושר"
שיוצא לאור עולם מדי שבוע
בשבוע

הג"ר שלום אייזן זצ"ל
בעת הספדו בשעת הלוייה
של מרן בעל החזון
יחזקאל, הכריז:
"נצטווית מאת רבינו
לפרסם שהבטיח שימליץ
טוב למי שילמוד בספריו,
וכן למי שיפיץ את חידושי
תורתו".
(רכבוז אפרים א"ח ח"ב עמ'
רמ"ח)

אפשר להשיג הספר בחנויות
הספרים המובחרות
הפצה ראשית: גריינגעלד
718.633.8103

ליתר פרטים, וכן לקבלת גליון "מליצי יושר" בכל שבוע:
gilyonmy@gmail.com 732.510.0560

הגליון בארץ ישראל נתנדב ע"י הרב חיים מאיר בן עלקא שליט"א זכות הצדיקים מליצי יושר יעמוד לו ולמשפחתו ולכל יו"ח להתברך בכל מילי דמיטב

הספר שמסוגל לרפואה

יצא לאור הספר

מנחה חדשה

שהמחבר הר"ק מופת הדור
מחן רבי ברוך פינחס מסקאליע ז"ע

כתב בהקדמתו

**'אקוה לה' מי שיחזיק
ספר זה בביתו, ובפרט מי
שילמוד בו, כי זכות של
חיבת בראשית ברא יגן
עליו שיהיה לו רפואה לכל
אבריו'**

יצא לאור ע"י מכון סל אורות,
מודעות כנס נחמה במיוחד
אפשר להשיג הספר בחנויות הספרים
ליתר פרטים אפשר להתקשר ל
minchachadushe@gmail.com

חדש מבית מכון מורשת הגר'

כרך
חדש

moreshehagragh@gmail.com • הפצה ראשית בארץ: ספריית - מיטל - בחור' עם הספר - לעזרין

ולפ"ז כתב האבני נזר, דאה"נ דסכנת אבר אחד אינו דוחה שבת, כי אינו כולל כל הגוף, אבל סכנת אבר אחד דוחה שאר איסורים, כי רק שבת שהוא כולל כל התורה, בזה אמרין דרך אבר הברית שהוא כולל כל התורה, דוחה השבת. אבל שאר איסורים דזה איסור פרטי, גם אבר פרטי דוחה אותה. וא"כ מה שכתב הש"ך דאין צריך לעבור עבירה בסכנת אבר, היינו בשאר איסורים, ולא באיסור שבת. וז"ל: וא"כ נכונים דברי הש"ך שאם אנסו לעבור עבירה אחרת שאינה מצות שבת, מפני יש ללמוד ממילה דדוחה שבת כמה מצינו, דכשם שתיקון אבר הברית הכולל כל הגוף, דוחה שבת הכולל כל התורה. כמו כן אבר פרטי דוחה מצוה פרטית. וזה נכון וברור לקיים דברי זקני הש"ך ז"ל, עכ"ל.

והוסיף האבני נזר (או"ח סימן קל"ג אות א'), דעדיין אינו מיושב, דאה"נ דיש לחלק בין איסור שבת ובין שאר איסורים מצד חילוק הנ"ל. אבל הש"ך לא נחית לזה, ופסק בסתמא דהצלת אבר דוחה איסורים, ומשמע דסובר דזה דוחה גם איסור שבת.

ותירץ האבני נזר, דאה"נ דבאמת אין הצלת אבר דוחה איסור שבת כסברא הנ"ל, אבל אם עובר על עבירה משום הצלת אבר, נחשב מלאכה שאין צריכה לגופה, וממילא פטור. דדומה הוא למי שכבה את הנר מפני שהוא צריך לשמן, דאינו צריך לגוף הכיבוי ולא כבה אלא מפני השמן. או המעביר את הקוף ד' אמות ברה"י, או המכבה את הגחלת כדי שלא יזוקו בהן רבים, שאינם צריך לגוף הכיבוי או לגוף ההעברה אלא להרחיק ההזק. ולכן לא נחית הש"ך לחלק בין איסור שבת ובין שאר איסורים. וז"ל: אף דהש"ך סתמא אמר אם אנסו לעבור עבירה פלונית, ולא הוציא שבת מן הכלל, ומשמע שאף אם אנסו לחלל שבת מיקל בסכנת אבר. הנה באנסו לחלל שבת יש ליישב בפשטות על פי דברי מהרי"ק (שורש קל"ז) דזה חשיב מלאכה שאינה צריכה לגופה, דלרוב הפוסקים זולת הרמב"ם פטור, ופשיטא דבסכנת אבר לא נחוש ליחידא [לשיטת הרמב"ם].

ונראה דכוונתו, דרש"י (שבת צג: ד"ה ור"ש פוסק) כתב דיסוד של מלאכה שאינה צריכה לגופה היינו דאין לו צורך בגוף המלאכה. אבל התוס' שם (בדף צד: ד"ה רב) כתבו בשם הר"י דהגדר של מלאכה שאינה צריכה לגופה אינו יש לו צורך בגוף המלאכה, אלא אם צריך לה לאותו צורך שהיו צריכין לה במשכן, משום דידין מלאכה בשבת למדים ממלאכת המשכן, וכיון שאינו דומה למלאכה במשכן, אינו מיקרי מלאכה. והנה לפי התוס' בצירוף שיעור המלאכה כדי להינצל, הרי רוצה במלאכה לאותו צורך שהיו צריכין לה במשכן, אע"ג דלא היה עושה המלאכה אם לא היה כופין אותו, וא"כ אין זה מלאכה שאינה צריכה לגופה. אבל לפי שיטת רש"י יש לומר דכדרי המהרי"ק, דאין לו צורך בגוף המלאכה, ולכן מיקרי מלאכה שאינה צריכה לגופה.

אבל באגרות משה (או"ח ח"א סימן קכ"א) כתב, דגם לפי שיטת רש"י הוי מלאכה שצריך לגופה, ודומה הוא לעשיית רפואה לצורך חולה דהוי מלאכה שצריך לגופה, אף שלא רצה לעשות המלאכה מתחילה, אבל עכשיו שיש חולה, כבר הוא רוצה בגוף המלאכה.

וז"ל: לפי רש"י דמלאכה שאינה צריכה לגופה הוא שאינה בא אלא לסלקה מעליו, הוא רק לענין עצם המלאכה, שצריך שיהיה לתכלית איה צורך ותועלת, ולא לתכלית שאינו צורך ותועלת בעצם, וא"כ אף בבישל לצורך גוי מפני פחד מיתה, נמי לא עצה המלאכה עשה לצורך, ומה לנו מצד איה טעם רוצה לעשות המלאכה, ומאי שנא מעשיית רפואה לצורך חולה דנחשב צריך לגופה, אף שברצונו לא היה רוצה בזה, משום דמ"מ אחרי שנחלה וצריך לרפואה, נחשב הבישול ושחיקת הסמנים צריכה לגופה, עכ"ל. ואולי זה כוונת הפני יהושע דאינו דומה למלאכה שאינה צריכה לגופה.

אבל א"כ קשה שיטת המהרי"ק שכתב דזה מלאכה שאינה צריכה לגופה. ותירץ באגרות משה, דהמבשל בשביל החולה, רוצה בגוף המלאכה, דהרי רוצה שהחולה יאכל התבשיל. אבל המבשל משום שהגוי כופה אותו, לא איכפת לו אם א"כ יזרוק מישהו התבשיל לים.

וז"ל: וצריך לומר דכוונת המהרי"ק דכיון שהוא מצד פחד הגוי, אין נוגע לו כלל מחשבת הגוי שהוא לאכילה, דמחשבתו היא להנצל מהפחד במה שיעשה הבישול, והוי זה כמבשל שלא לצורך כלל אלא לזרוק לים, שיש להחשיב א"כ לגופה, דלדידיה אין כלום צורך האחר שצונו רוצה בצורך. ולא דמי לעושה לצורך אכילת אחר שרוצה בהנאתו שודאי נחשב צריכה לגופה, משום דאכילת האחר שרוצה

עליה כרת לאחר זמן, כך שנויה בתוספתא בשבת: עכ"ל.

וכתב האבני נזר, וז"ל: רש"י כתב דמילה הוא תיקון אבר אחד, וא"כ לכאורה אבר אחד, הוי דק"ו ליכא [שידחה שבת, אבל] במה מצינו נלמוד שידחה שבת, [דכמו דמילה שהוא אבר אחד דוחה שבת, כך שאר אברים נימא שדוחה שבת, ומדוע פסק בשו"ע דעל סכנת אבר אין מחללין שבת].

אך באמת אין כל האברים שוים, [דרך מילה דוחה שבת, ולא שאר אברים]. דבזהוהר (ח"ב צב.) איתא: זכור את יום השבת לקדשו, דא איהו רזא דברית קדישא, ובגין דבהאי ברית קיימין כל מקורין דשייפי גופא, ואיהו כלל כלא, כגוונא דא שבת איהי כללא דאורייתא, וכל רזין דאורייתא ביה תליין, וקיומא דשבת כקיומא דכל אורייתא, מאן דנטיר שבת כאילו נטיר אורייתא כלא. (תרגום: זכור את יום השבת לקדשו, זה הוא סוד הברית הקדוש, ומשום שבברית הזה נמצאים כל המקורות של אברי הגוף, והוא כלל הכל, כעין זה, שבת היא כלל של התורה, וכל סודות התורה בה תלויים, וקיום השבת הוא כקיום כל התורה, מי ששומר שבת כאלו שומר כל התורה.)

הנה מפורש דאבר הברית כולל כל הגוף וזה דוחה שבת, אבל אבר פרטי לא למדנו, [דאי אפשר ללמוד במה מצינו ממילה, דמילה הוא אבר שכולל כל אברי הגוף, ורק זה דוחה שבת, ומובן פסק השו"ע].

וכן רמז ר' אלעזר בן עזריה גופיה במה שאמר 'ומה מילה שהיא אחד מרמ"ח אברים', ולמה ליה להאריך כל כך, הרי לעולם ילמוד אדם לתלמידו דרך קצרה, והיה לו לומר בקיצור 'ומה מילה שהוא אבר אחד'.

אך הפירוש כך, ומה מילה שהוא אחד מרמ"ח אברים, והיינו שהוא אבר אחד שכולל מרמ"ח אברים, דוחה שבת, ק"ו כל גופו שהוא רמ"ח אברים בפועל דוחה שבת. דבאבר הברית כלול רק כל 'מקורין' של אברי הגוף, אבל לא אברי הגוף ממש, [וא"כ ק"ו דכדי להציל כל הגוף דדוחה שבת]. ולכן אין סכנת אבר אחד זולת אבר הברית דוחה שבת, עכ"ל.

א בתוספתא (שבת פט"ו ה"ג) איתא: מגין לפיקוח נפש שדוחה את השבת, ר' אלעזר אומר, מילה דוחין עליה את השבת מפני מה, מפני שחייבין עליה כרת לאחר זמן, והרי דברים ק"ו ומה על אבר אחד ממנו דוחין את השבת, דין הוא שידחה שבת על כולה. והקשה החזון יחזקאל שם: וז"ל: לכא' קשה, הלא מילה דוחה שבת רק בקטן בן שמונה ימים, ואם אין נימול אז, אין חיוב כרת לא על הברית שהוא אז קטן, ולא על האב שבטל רק מצות עשה, וא"כ איך משכחת לן האי דינא דתוספתא שידחה מילת בן שמונה ימים את השבת משום שלא יתחייב עיד'ו כרת.

והנה רבינו חננאל (יומא פה:) כתב, וז"ל: מצאנו שהמל התינוק מצילו מן המיתה, מאליעזר בנו של משה רבינו, שנאמר 'ויהי בדרך במלון ויפגשוהו ה' ויבקש המיתו', ויבקש המיתו לתינוק מפני שנתעצלה אמו [תעיר החזון יחזקאל שם וז"ל: פלא, הלא האב חייב למול את בנו, ועל האם אינו מוטל החיוב כלל], ולא מלה אותו. וכיון שהרגישה, מלה אותו, וקראתו 'חתן דמים', והצילתו אותו מן המיתה, שנאמר 'וירק ממנו', פי' וירק חולי המות מאתו מן התינוק, אז אמרה דמים אתה לי בדמי המילה, ואמרה התורה למולו אף בשבת כדי לפדותו מן המיתה, וכתבי' 'וערל זכר אשר לא ימול את בשר ערלתו ונכרתה', מלמד שהקטן נתפש בעון האב, והגדול בעון עצמו, ושניהם בחיוב מיתה, וזה טעם של ר' אלעזר בן עזריה, עכ"ל. וכתב החזון יחזקאל, וז"ל: ובדאי מיוסדים המה דבריו על מה שנאמר כאן בתוספתא, והדבר צ"ב, עכ"ל. ויש להעיר דמלשון התוספתא 'שחייבין עליה כרת לאחר זמן', משמע דחייב כרת כשיגדיל, ולא בקטנותו.

ב וכ"כ הפרמ"ג (סימן שכ"ח מ"ז סק"ד) דבאונסים אותו לעבור על אחד מג' עבירות, ויכול להנצל ע"י חילול שבת, מסתברא דיחלל שבת כיון דלית כאן איסור תורה דמלאכה שאינה צריכה לגופה היא. וכ"כ בשו"ת מהרי"א אשדד (ו"ד סימן כ"ו) ובשואל ומשיב (מהדו"ב ח"ב סימן כ"ז). וע' בח"ס (חו"מ סימן קצ"ב בד"ה ואחר שזכינו).

אבל הפני יהושע (שבת עב: בתוס' ד"ה הניחא) צידד מתחילה לומר דהיא שמחלל שבת מיראת יסורים, דהוי מלאכה שאינה צריכה לגופה, שהרי ברצונו לא היה מחלל שבת, ולא אשכחן נמי כוונתה במלאכת המשכן. אבל אח"כ מסיים וכתב שאין לה מוכרח, דיש לחלק בכמה גוונא ולומר דבכה"ג לא הוי מלאכה שאצ"ל. ולא פירש את דבריו.

לע"ה הג"ר יוסף אליהו ב"ר יעקב שטיינער זצ"ל יא"צ כ' תמוז
המספר בטובת חבירו בפני שונאיו. כתב הרמב"ם
 (פ"ז מהלכות דעות ה"ד), וז"ל: ויש דברים שהן
 אבק לשה"ר, כיצד מי יאמר לפלוני שיהיה כמות
 שהוא עתה, או שיאמר שתקו מפלוני, איני רוצה
 להודיעו מה אירע ומה היה, וכיוצא בדברים האלו.
 וכל המספר בטובת חבירו בפני שונאיו הרי זה אבק
 לשה"ר שזה גורם להם שיספרו בגנותו, ועל זה
 הענין אמר שלמה 'מברך רעהו בקול גדול בבוקר
 השכם קללה תחשב לו', שמתוך טובתו בא לידי
 רעתו וכו', עכ"ל.

הנה בגמרא (ערכין טו.) איתא: כי אתא רב דימי
 אמר מאי דכתיב 'מברך רעהו' וכו', כגון דמיקלע
 לאושפיזא וטרחו קמיה שפיר וכו', ואמר 'רחמנא
 נברכיה לפלגיא דהכי טרח קמאי', ושמעיה אינשי
 ואזלינן ואנסין ליה. תני רב דימי אחוהו דרב ספרא,
 לעולם אל יספר אדם בטובתו של חבירו, שמתוך
 טובתו בא לידי רעתו, איכא דאמרי וכו' הא מי
 מקיימת לעולם אל יספר וכו' בא לידי גנותו וכו',
 ע"ש היטב. וקצת יש לעיין מדוע בלישנא קמא אמר
 שמתוך טובתו בא 'לרעתו', ובלישנא בתרא אמר
 בא לידי 'גנותו'.

ויראה לכאורה דבאמת לישנא קמא אדסמין ליה קאי,
 ליה דקאי אמברך רעהו בקול גדול וכו' כגון דאזיל
 לאושפיזא וכו', דנמצא שבה זה שהוא משבח
 וחושב לו לטובה, הנה הוא 'רעתו', דשמעי אינשי
 ואנסי ליה ומחסר ממונו, ולכן אמר בדקדוק
 בא לידי 'רעתו', ולא לידי 'גנותו', כי מה לו
 גנות בזה, אבל אך רעה בממונו.

אולם לישנא בתרא קאמר לאו בכהאי גוונא כלל,
 אלא בכל היושב ומספר שבחו של חבירו,
 ובזו יש לחוש שמא 'בוא לידי גנותו', וכדברי
 רבינו שיבוא לספר גנותו ג"כ, [והגם שרש"י פירש על בא לידי 'רעתו' כן,
 מ"מ יתכן דט"ס הוא, וצ"ל על בא לידי 'גנותו']
 ובזו לא שייך 'רעתו'.

ובזה ניחא לפי ענ"ד ליישב קושיית בעל סדר הדורות
 (סדר תנאים ואמוראים, אות י' יהודה חייטי)
 שהביא בשם הסמ"ג, דהא דאל יספר בטובתו של
 חבירו, הוא רק בפני שונאיו, [וקצת תימה דלא הביא כן
 בשם הרמב"ם כאן שקדם להסמ"ג]. וכתב

עליו: וצ"ע מב"ב (דף קסד:) בהא דר' שמעון
 ברבי פסק סדרא קמיה דרבי, אמר רבי כמה
 מיושר כתב זה, אמר ליה יהודה חייטי כתיביה,
 אמר ליה כלך מלשה"ר כזה, דתניא אחוהו דרב
 ספרא לעולם וכו' בא לידי רעתו. והרי התם לא
 היה בפני שונאיו, ואפ"ה חשיב ליה רבי לשה"ר,
 עכ"ד.

ולפי מה שכתבתי הדבר נכון, דעד כאן לא כתב
 הסמ"ג ורבינו בפני 'שונאיו', אלא לפי מה שהם
 כתבו הטעם שלא יספר בשבחיו שמא יבוא
 לספר גם 'בגנותו', והיינו בלישנא בתרא ולא
 בלישנא קמא, דלישנא קמא איירי דמענין
 הטובה יגיע מאליו רעה לזה, ולא גנות, ובזו
 ודאי אין הבדל בין אוהב לשונא, ואדרבה
 באוהב נקל יותר לבוא לידי רעה ממה שיגיד
 לשונא, כי השונא לא יבוא אליו באושפיזו
 לכלות ממונו, משא"כ שאר כל אדם אהובים
 ואוהבים ג"כ, אושפיזא לא יציל נפשו מהם.
 וא"כ א"ש דהתם בב"ב קאמר 'כלך מלשה"ר
 כזה, דתניא אמר רב דימי אחוהו דרב ספרא
 לעולם וכו' בא לידי רעתו. והיינו בלישנא קמא
 דקאמר 'רעתו', ולא 'גנותו', והיינו משום
 דמטובה זו תצמח רעה. וכן בדמיון כתב מיושר
 דאמר ליה יהודה חייטי כתיביה, אף דהוא שבח
 אליו, מ"מ הוא רעתו, דעל ידי כן כל כתב נבחר
 יביאו ליהודה חייטי לכתבו, ואין לשה"ר גדול

סגולה פאר ערליכע קינדער

סגולת אריה'ק כהרדכת הרה"צ מ'אראד זצ"ל

אריינברענגען ידאט חטא אין אייערע קינד דורך א שטיין ביי קבר צדיקים.

וואס טוהט מכן דורות ישרים:

- א ת"ח וירש וואס טוהט עס שוין
- מלאוט איין וויסען ווען די שטיין
- סאך יאהר צו געפילן אים,
- וועט עס טון פאר אייער יענע
- פריואט, בנאמנט, קאפיטעלע.
- יעדע נאמען איז א באזונדערע
- שטיין, באזונדערע עבודה איז,
- תפלת פאר א לעבעדיג צייט,
- אלעס ווערט געטון מיט גרויס
- איבערגעבענדיקייט. מיט כונה,
- במחשבת, אזוי האט עס די ריכטיגע
- כח.
- מ'ווייבט די גאנצע נוסח אויפן
- שטיין, סיי פאר מען באקט די
- תולת און סיי נאכדעם אזוי ווי אלע
- שטיות. די שטיין בלייבט אין דעם
- אוועק פאר 2 וואכען.
- וואגט די תפילה 18 מאל אויפן
- שטיין, ביי די ריכטיגע צייטען.

דוקא אויך דעם קעגנזעציק אופן פון מכן דורות ישרים וועט מען ווי עס ווערט מקוים די
 ווערטער פון אריה'ק אויפן וואך: יצחק הלל (אנציערן דין וואס צו אריינברענגען, שיהיה לנו
 לשמח לטובה 2-סייטעס די גאנצע מחשבה, וואס מ'זאגט (וועט מען וואונדער).
 מקומו עס געבט פון מעשה.

פאר פרטים וועט-טקסט מכן דורות ישרים

917-635-3883 dorosyesharim@gmail.com

צופרידענע עלטערען פון מכן דורות ישרים זאגן:

מיי קינד איז געווען א גאנצער מענטש, ער לערנט מוסר, ער וויל ענדערען א סעמל

מיי ווון געווען מיי ווען מיי אויך 5 מיטט פאר שוין ווען קראט שמע

מיי זיך האט אריינגעלייגט א פילשע

אין האב נישט געמאכט פארדעם נישט וועגנדיג וואס מיי בחור טוהט

האב געזעהן ווען געלחט מיט מיינע קינדער נאכטן מנד יין פאר מיי חברים קינד

מזו, ואף מפני אוהביו אסור. אולם רבינו והסמ"ג
 דכתבו בפני 'שונאיו' דוקא, איירי בטעם השני, ולא
 כלישנא קמא, וא"ש, כן נראה נכון.

מיהו יש לדקדק לפ"ז דאין דברי הרמב"ם מדוקדקים
 במה שכתב 'וכל המספר וכו' בפני שונאיו וכו' בא לידי
 גנותו, ועל זה אמר שלמה בחכמתו מברך רעהו וכו'
 בא לידי רעתו' ע"כ. שזווג ב' העניינים, דמתחילה זכר
 בא לידי 'גנותו', ובפני 'שונאיו' דוקא, והיינו כפי הטעם
 השני שיספרו ג"כ בגנותו. וא"כ איך כתב 'ועל זה אמר
 שלמה' וכו', והרי מפורש בגמרא דקרא דשלמה מברך
 וכו', היינו כהאי דאושפיזא דמתוך טובתו בא לידי
 'רעתו', ולא לידי 'גנותו', וכן סיים רבינו בא לידי
 'רעתו', ואיך כתב 'ועל זה אמר שלמה בחכמתו' וכו',
 משמע דהוא ענין אחד עם הקודם, ויש ליישב וצ"ע
 (אוצר המלך פ"ז דעות ה"ד).

לזכות חב"י. להצלחה בכ"ע ונחת דקדושה מכל יו"ה

הפטרה. שמעו דבר ה' בית יעקב וכל משפחות בית ישראל. איתא בילקוט (ירמיה
 פ"ב רמז רס"ד): אמר ר' לוי משל למטרוגא שהכניס לה המלך שני הדסים, אבדה
 אחד מהם, והיתה מצירה עליו, אמר לה המלך שמרי את זה כאלו שמרת את
 שניהם, כך כיוון שעמדו ישראל על הר סיני, אמרו 'כל אשר דבר ה' נעשה ונשמע',
 אבדו את 'נעשה' ועשו להם עגל מסכה, אמר להם הקב"ה שמרו את 'נשמע' כאלו
 שמרתם את שניהם, וכיון שלא שמעו אמר הקב"ה 'שמעו דבר ה'.

ויש לבאר ענין 'שמרו את נשמע' כאילו שמרתם את שניהם, דיובן לפי מה שכתב
 בייטב לב (פרשת וארא) לפרש המדרש (שמות פ"א): 'וירא אלהים' שעתידין לומר
 'אלה אלהיך ישראל', וידע אלהים' שעתידים להקדים נעשה לנשמע. ולכאורה
 סתרי אהדדי. ופירש על פי מה שהביא בעבודת ישראל (פרשת בלק) בשם
 הקדושת לוי ז"ע שאמר בפסוק 'וביום פקדי ופקדתי עליהם חטאתם וגו' אשר
 עשו את העגל', וקשה הנה אבינו אב הרחמן הסולח ומוחל ומעביר אשמותינו בכל
 שנה ושנה, סל"ק שיתכונן בתורתו דבר קשה כזה שיזכור לעולם את חטא העגל
 אפילו אחרי שעשו ישראל תשובה. וגם קשה מה שאמרו (ברכות לב:) דאמר ר'
 אושעיא 'גם אלה תשכחנה' זה מעשה העגל, 'ואנכי לא אשכח' זה מעשה סיני,

זה היפך מכוון הפסוק הנ"ל. אלא יש לומר כוונת
 הענין, להנה לפי ראות עינינו אם אחד מגזע טובה
 וישרה הולך בדרך תמים ועובד את יוצרו, אין זה
 דבר נפלא, כי התורה מחזרת על אכסניא שלה.
 משא"כ אם פוחת והולך במעשיו ממעשה אבותיו,
 מום בו, ויתגנה בו יותר ממה שיעשה זה הרע אדם
 אשר הוא בא ממשפחה בזויה ושפלה, כי לו יאתה
 השפלות מעון אבותיו. ואם אדם בזוי ממשפחה
 כזה יעשה הטוב בעיני ה' ואנשים, אז יתהלל יותר
 מבן משפחה הנכבדת בעזבו דרכי אבותיו ונטה אל
 הטוב.

והנה ישראל קדושים הם, הגם שקבלו את התורה
 במעמד הר סיני ואמרו 'נעשה ונשמע', לא היה
 הדבר נפלא ומהולל, כי קדושת אבותיהם אשר
 הורישו לבניהם אחריהם היא הנותנת שיהיה עובדי
 ה', אבל כיון שעשו אח"כ את העגל והעזיזו את
 פניהם נגד יוצרם וניכר שהיה במ איזה שורש רע
 שלא ניתקן עדיין עד שעשו תשובה אח"כ, אז גדלה
 ונפלאה בעיני ה' מעלתם בקבלתם את התורה, כיון
 שהם עם קשי עורף בטבע, ויכלו לעשות אחרי
 ארבעים יום הדבר הרע הזה, א"כ נראה שלא עשו
 גם הטוב ממה שמושרש בטבע להם קדושת
 אבותיהם, רק שהם בעצמם בגודל בחירתם בחרו
 בטוב, ואח"כ נפלו ובחרו ברע, ואעפ"כ עשו
 תשובה, והם קודש ישראל לה'.

חדש מבית מכן מליצי יושר

הגדרות אבני נזר - על ענייני מילה

ליתר פרטים, וכן לקבלת גיליון 'מליצי יושר' בכל שבוע:
 gilyonmy@gmail.com 792.510.0560

בוה הא הוא צורכו, אבל הכא אין אכילת הגוי צורכו, אלא סילוק הפחד צורכו, שזה הא הוא רק
 בהמעשה שעושה אף בלא תכלית שיאכל הגוי.

**הרה"ק בעל מגן אברהם מטריסק זי"ע, כתב בהקדמת הספר למי שילמוד ספרו
 'מגן יהיה לכל ההוגים בו'**

מצוה נדירה שהמקיים אותה נוטל שכר כנגד כולם

כתב בשו"ע הרב (ת"ת פ"ב ס"א): 'מצות עשה של תלמוד תורה על כל אדם לעצמו ללמוד כל התורה שבכתב ושבעל פה כולה'. וכ"כ בסעיף י' וז"ל: ללמוד פעם אחת כסדר [תנ"ך] וכל התלמוד בבלי וירושלמי ומכילתא וסיפרא וסיפרי ותוספתות וכל המדרשים מתנאים ואמוראים כמו מדרש רבה ותנחומא ופסיקתות וכיוצא בהן ומדרשי רשב"י (-זוהר) כדי שיוכל לגמור כל התורה שבעל פה כולה פעם אחת בחייו, עכ"ל.

זה מצוה שרק יחידי סגולה מקיימים אותה, וקל מאוד לקיימה אם מקציבים לזה זמן מועט בכל יום, ובזה זוכים לקיים מצוה נדירה של מצות ת"ת ששקול כנגד כל המצוות, ואין לשער גודל השכר שזוכים עבור זה בפירות בעוה"ז והקדן לעוה"ב

נתפרסם לזכות י.ב.ח.ה. לנחת דקדושה מכל י"ח

הרבים ואינם יודעים למי לחזור) ומחזירין למכירין (למי שמכיר שגול אותו), אמרי מחזירין ואין מקבלין מהם, ואלא למה מחזירין לצאת ידי שמים, אי הכי אמאי תשובתן קשה וכו' עכ"ל הגמ'. ולכאורה מאי פריך, הרי עכ"פ לענין לצאת ידי שמים תשובתן קשה. ונלענ"ד לפרש ואציע דברי התוס' בגיטין (דף מא.) בסוגיא דחצי עבד וחצי בן חורין, שכתבו דלכך נקט במתני' דהתם עשה ד'שבת', ולא עשה ד'פרו ורבו', משום דעשה ד'שבת' עדיף,

אבל משום עשה ד'פרו ורבו' לא היינו כופין לרבו לשחררו, כיון דהעבד פטור ממנה דאנוס הוא, ע"ש. והנה גם זה צריך הבנה, דכיון דהאנוס פטור, א"כ מה לי עשה עדיף, או עשה סתמא, הרי בשניהם אנוס הוא ופטור משניהם מן הדין.

ונלענ"ד דהנה הא דאנוס רחמנא פטריה, ילפינן מ'ולנערה לא תעשה דבר', וזהו אך בעונש לאו, אבל שיועיל האנוס לפטור מקיום עשה, זה לא מצינו. דנהי דלכאורה אין נפ"מ אי חייב או לא, דסו"ס הא אנוס הוא ואין יכול לקיים, עכ"ז אחרי העיון ימצאו כמה נפקותות בזה אי ע"י מה שהוא אנוס פטור לגמרי, או שהוא חייב באמת אלא שאין יכול לקיים חיובו.

והנה מצינו בזה מחלוקת בין הדרישה והט"ז בנאנס ולא היה יכול להתפלל תפלה אחת, אם חייב להשלימה בזמן התפלה השניה או לאו, עיין היטב בט"ז (או"ח סי' ק"ח ס"ק א') דפליגי בהדיא בזה אם האנוס פטור לגמרי ולא שייך השלמה כיון שלא היה מחויב כלל בשעתו, או דילמא מחויב היה, אלא שלא היה יכול לקיים, ולכן כשיכול אח"כ שפיר חייב להשלים, ע"ש.

ונלענ"ד דיש להכריע פשר דבר בפלוגתא זאת, דיש ב' מיני מצות: א) מצות שבין אדם למקום לבד, ובזה הסברה נותנת דאין הקב"ה בא בטרוניא עם בריותיו, ומחייב אך את מי שיכול לקיים המצוה, ואנוס אינו מחויב כלל, שאין הקב"ה מבקש מהאדם רק מה שביכולתו. ב) מצות שבין אדם לחבירו כמו עשיית מעקה ופריעת בעל חוב וכדומה, דהוא מצד תועלת חבירו, ובדאי לא נאמר בכמו זה דאם הוא אנוס ואין יכול לעשות מעקה שאין הדבר בעצמותו וצריך להיות, דודאי נצרך ונצרך הוא. וכן בעל חוב בודאי חייב הוא לפרוע חובו, ועליו לשלם ממון חבירו, אלא שאנוס הוא ואינו יכול לקיים חיובו. משא"כ במצוה שבין אדם למקום לבד דכל עיקר החיוב הוא אך מצד רצונו ית' בלבד שרצה שנעשה הדבר ההוא, ואנחנו מחויבים לעשות רצונו ית' ומצוותיו, לכן על אנוס אין חיוב כלל ואין בו ענין המצוה כלל, שהקב"ה רוצה רק ממי שיכול לקיים, ולא ממי שאין ביכולתו לקיים, ודו"ק היטב בסברא זאת.

ולפ"ז נחזי אנן, הנה במצות פריה ורביה נמצאים שני הענינים האלה, דבעצמותה היא מצוה מחויבת מן השי"ת במאמרו 'פרו ורבו' ככל המצוות שנאמרו בלשון חובה עשו כך וכך, ומצד זה היא אך מצוה מחויבת בינינו ובין המקום לבד. אבל בקרא ד'לא תהו בראה לשבת יצרה' גילה הכתוב דתכלית העולם שתהיה מיושבת מבני אדם, וא"כ מזה הכתוב נודע שיש חיוב על כל אדם עבור תיקון העולם לפרות ולרבות.

ולפ"ז נמצאנו למידין שיש הבדל בין ב' החיובים האלה, דעשה ד'פרו ורבו' דהוי אך עשה בלשון חיוב וכו"ל, א"כ ממילא האנוס פטור ממנה לגמרי וכו"ל. אבל עשה ד'שבת' דהוא עבור תיקון העולם, ולא שייך לומר בזה דכיון שהוא אנוס אין הדבר בעצמותו נצרך, דודאי נצרך הוא לתיקון העולם וליישובו, וא"כ כל אדם חייב בזה, אלא שזה אנוס הוא ואין ביכולתו לקיים חיובו.

ולפ"ז יבואו כמין חומר דברי התוס' הנ"ל, דבעשה ד'פרו ורבו' דהעבד פטור ממנה לגמרי עבור אנוסו, על כן שפיר אין כופין את האדון לשחררו עבורה, דהא אינו מחויב בה כלל, ואין על האדון חיוב להביא את העבד לידי חיוב המצוה.

אבל בעשה דשבת דהעבד מחויב בה, אלא שאין יכול לקיימה, על כן שפיר כופין את האדון שישחררו ויהיה ביכולתו לקיימה.

ולפ"ז יובנו היטב דברי הש"ס ב"ק הנ"ל, דבאמת כיון דאינו יודע למי לחזור, א"כ הוי ליה אנוס עתה במצות ההשבה, אלא דאם היה מחויב מן הדין מצד ממון חבירו שגזלו, אז אין האנוס הזה פטור ועדיין מחויב הוא, ולכן

וזה פירוש ג'ם אלה תשכחנה' זה מעשה העגל שישכח לגמרי כיון שעשו תשובה, אבל 'אנכי לא אשכח' זה מעשה סיני, כלומר בעת שאני זוכר מעשה סיני, אז אזכור ג"כ בחטא העגל ובגודל קשיות ערפם אשר להם כדי להגדיל זכותם במה שעשו מלפנים במעמד הר סיני כנ"ל. וזה פירוש 'ביום פקדי', כשאזכור במ להיטיב להם, 'ופקדתי את העגל' ואת כח הרע אשר בקרבם, ואז יגדיל ויאדיר זכותם במה שהם נוטים מהרע הזה, שיש בכוחם

לנטות אל הטוב ולשמור מצותיו כל הימים, וא"כ זכירת מעשה העגל הוא טובה לזכירתו ופקודתו של ישראל, עכ"ד הקדושת לוי.

ומבואר מזה כי ע"י העגל נתגדל המעשה של מתן תורה, כי מזה ראו כי לא היה הטוב מושרש אצלם בטבעם, וא"כ המעשה של מתן תורה חשוב יותר, וזה כונת המדרש 'וירא אלהים' שעתידין לומר 'אלה אלהיך ישראל', הרי נראה טבע רע שבהם, 'ידע אלהים' שיאמרו נעשה ונשמע, וא"כ זה אינו מקדושת אבות, ורק בבחירתם הטובה, וא"כ ראויים להגאל, עכ"ד הייטב לב.

ולפ"ז יתבאר מה שאמר להם השי"ת לישראל אבדתם את 'נעשה' ע"י שעשו להם העגל, מ"מ א"ל הקב"ה שמרו את 'נשמע', כי עדיין חטא העגל טובה לכם כאילו שמרתם את שניהם, כי אדרבא עיד"ז נתברר שאין קדושת אבותיכם בידיכם, ומה שאמרתם 'נעשה ונשמע' היה רק מבחירתכם הטובה, ותגדל מעלתכם על מה שקבלתם את התורה, ואף שאבדתם את 'נעשה' מכח חטא העגל, מ"מ יהא כאילו שמרתם את שניהם.

לע"נ הג"ר מרדכי ב"ר יצחק פערטעני זצ"ל יא"צ כ"א תמוז

ויסעו מפני החירות ויעברו בתוך הים המדברה. בבעל הטורים הקשה דהוה ליה למימר 'מפני החירות, ולא 'מפני'. ונראה לי, דאחר 'כי לא שלם עון האמורי עד הנה' להיות משתלח מארצו, שעדיין לא נתמלאה סאתו, א"כ היה טוב להם לישראל לשוב מצרים להשלים ת' שנים, ולא היו צריכין לגלות אחר במדבר, ולמה להניאם במדבר מ' שנים, הלא טוב להם לשוב מצרים.

אך ע"י דאם היו שבים במצרים, היו יושבים בכבוד גדול ביניהם, וזה החירות בעמים יותר סכנה לנפש ישראל מכל הגליות ומכל קושי השיעבוד, וכאשר אנו רואין עתה לעינינו בעקבתא דמשיחא בעוה"ר, עד כי לא יכלו להתממה, ועל כן אז קרע להם ה' את הים והכניסם למדבר והניעם מ' שנים במדבר, ולמה כל זה, כדי להצילם 'מפני החירות' דייק, כדאמר הכתוב 'הצילני נא מיד אחי מיד עשו, והיינו עשו שמתנהג כאח, אז צריך הצלה ורחמים. קומה עזרתה לנו ופדינו למען חסדך אמן כיר"א.

ויסעו מחרדה ויחנו במקלות. רמז דאם בא ב'חרדה' וצער, אז 'ויחנו במקלות', ימצאו חניה ומנוחה ע"י 'מקלות', כדכתיב 'הן אל כביר ולא ימאס', וזה תפילת רבים בקהל ובציבור (עי' ברכות ת.). אמנם אם פירש מן הציבור, אז אינו רואה בנחמתם (עי' תענית יא.), על כן רמז 'ויסעו במקלות', אז 'ויחנו בתחת', משא"כ בזכות רבים במקלות, אז 'ונתנה ה' עלינו'.

לע"נ הג"ר ר' יעקב ב"ר דובער זצ"ל רב הכולל דניו יארק יא"צ כ"ד תמוז

עשינו מה שגזרת עלינו אף אתה עשה מה שהבטחתנו!

פאר א נדבה פון \$250 פאר גליון מליצי יושר וועט מען מודיע זיין ביי די ציונים פון די **פלאצקע גאון** - ווארשא, **אבני נזר** - סוכאטשוב, **צדקת הצדיק** - לובלין, **ילקוט סופר** - פאקש, **לב העברי** - הר הזיתים, **ר' יוסף ענגיל** - ויען, **בן לאשרי חזון יחזקאל שערי זבול** - הר המנוחות
אז איר האט מקיים געווען די צוואה, און יעצט איז די צייט פאר זיי מקיים צו זיין זייערע הבטחה!

געדענקט "מקח בלייבט מקח"!

732-510-0560 gilyonmy@gmail.com

שפיר היה תשובתן קשה כיון שאין יכול לקיים חיובו. אבל כיון דאמרת דחיובו הוא אך לצאת ידי שמים, א"כ החיוב אך בינו ובין המקום לבד, א"כ כיון שהוא אנוס עתה ואין יכול להשיב, שוב לגמרי פטור, ואמאי תשובתן קשה, ודו"ק כי נכון הוא בעזה"י. (אתון דאורייתא כלל י"ג).

לע"נ הג"ר יוסף שלום פנחסי ב"ר נרגו זצ"ל יא"צ כ"ז תמוז

אם אסק שמים שם אתה ואציעה שאול הנך, אשא כנפי שחר אשכנה באחרית ים, גם שם ידך תנחני ותאחזני ימינך. יש לפרש על פי מה שכתבו בספה"ק (סוף ספר קרינים), דשם 'אתה', חקוק על מצח הצדיקים בעברם למקומם בגן עדן דרך הגיהנם, וזהו שאמר דוד המלך ג'ם כי אלך בגיא צלמות' והיינו הגיהנם, 'לא אירא רע כי אתה עמדי', והיינו השם 'אתה', עכ"ד. ולפ"ז הכי פירושו: 'אם אסק שמים' לגן עדן העליון, אז אזכור מה שעזרתני שם בעברי בגיהנם בשם הקדוש 'אתה'. עוד אמר דוד המלך 'ואציעה שאול', בעת היותי במדריגה התחתונה, 'הנך' צירוף תיבת 'כה' בחינת חסד, והכוונה מה שהעברתני לגן עדן דרך הגיהנם, היה זה מחסדך הגדול כדי שאוכל לעשות טובה לאנשים שהיו דבוקים בי בחיי, כנשמע מצדיקי הדור שיש כח בצדיק בעברו דרך גהינם להעלות עמו לגן עדן כל הנשמות שהיו דבוקים בו בחייו.

'אשא כנפי שחר', היינו כשאני ברום המעלה, ג'ם שם ידך' רומז לצמצום, שמאל יד כהה, דלולי הצמצום בעלותי לרום הייתי מתבטל ממצאותי, ועל כן 'ידך תנחני'. ו'אשכנה באחרית ים', אפילו אם ח"ו אני בשפלות, אני מאמין באמונה שלימה 'ותאחזני ימינך', רמז לחסד אלקי הגוער בהצמצום שלא יעלים יותר מדאי, כדברי השם משמואל (ר"ה דף נ"ב) על אומרם ז"ל (חגיגה יב): 'אמר ריש לקיש מאי דכתיב 'אני אל שדי', אני הוא שאמרתי לעולם ד'. והיינו שאמרתי 'לעולם', היינו להעלים והסתר ד', עכ"ד. וזה שאמר דוד המלך דאפילו בים שלא נזכר בו כבוד ה', כסברת הנביא יונה, לא יוכל להעלים האלקות בפני המבקשים אותו באמת, ובה 'תאחזני' שלא אפול ח"ו מן האמונה, כן יהי רצון שיגן עלינו בחסדיו הפשוטים.

אל בית אמי ואל חדר הורתי (שיר השירים ג'). גימטריה 'חיה לר' תורה אמת יג'. והכוונה על פי מה שכתב הגה"ק מוריניו רבי שמשון מאוסטרופול ז"ע שקליפת 'לר' ממונה על החוטאים בזנות רח"ל, וכשבא הנחש שהוא מקור הקללה השקר והתועבה על 'חיה' הכניס בה זוהמת קליפה זו, וממנה נשתאב בכל הדורות, ולימוד 'תורה' הקדושה לשמה שהיא בחינת 'אמת', כדכתיב 'תתן אמת ליעקב, יגן' היינו שמגין ומציל מקליפה זו.

לע"נ הג"ר ר' שלמה ב"ר יוסף פלאצקי זצ"ל העילוי ממיצ"ט יא"צ כ"א תמוז

כינויי כינויין. בנדרים (דף י:): אמרו: בית שבאי אומרים, כינויי כינויין אסורין, ובית הלל אומרים כינויי כינויין מותרין. מאי לאו מ"ד כינויי כינויין אסורין, קסבר כינויין לשון אומות הן, ולמ"ד מותרים, קסבר לשון שבדו להן חכמים. לא, דכולי עלמא כינויין לשון אומות הן, וב"ש סברי בהני נמי משתעי אומות, ובית הלל סברי בהני לא משתעי אומות.

וכתב החזון יחזקאל (ביאורי סוגיות שם) וז"ל: וצריך עיון במה פליגי, הלא לא מסתברא לומר שפליגי במציאות הדבר אם האומות משתעי בהני או לא, עכ"ל. ותייר, לפי מה שכתב הרמב"ם (פ"א נדרים ה"ט) בענין כינויין, וז"ל: וכן כל כיוצא בזה הולכין אחר לשון כלל העם באותו מקום ובאותו זמן, עכ"ל. ומבואר דבעינן שיהיו הכינויין 'לשון כלל העם', ובה פליגי ב"ש וב"ה. לדעת ב"ש היות וכינויי כינויין מוצאם מהכינויין עצמם, והכינויין הרי חשובים 'לשון כלל העם' לכן גם הכינויי כינויין נחשבים כן, ויש לומר עליהם 'בהני נמי משתעי אומות'. ולדעת ב"ה כיון שבכינויי כינויין עצמם האומות לא משתמשים כל כך, לא חשיבי 'לשון כלל העם', ומש"ה אין לשונות האלו אסורין.

וז"ל החזון יחזקאל: לפי הרמב"ם מבואר דבעינן בכינויין שיהיו 'לשון כלל העם', ואם אינם 'לשון כלל העם' אין בהם משום 'לבטא בשפתים', שהרי לא הוציא את נדרו בשפתיו בשפה נכונה. ולפי הנחה זו יש לומר שבית שמאי ובית הלל בהכי פליגי, הלא איתא בסוגית הגמרא שם בנדרים 'היכי דמי כינויי כינויין דנדרים, תני רב יוסף: מקנמנא [מכינוי 'קונם'], מקנחנא [מכינוי 'קונח'], מקנסנא [מכינוי

'קונס']. הרי הכינויי כינויים מוצאם מאותן מלות הכינויים עצמן, וב"ש סברי כיון שמוצאם מהכינויים עצמם, והכינויים הם 'לשון כלל העם', חשובים הם גם הכינויי כינויים 'לשון כלל העם' ע"י הכינויים כמו הכינויים עצמם, ושפיר יש לומר עלייהו 'בהני נמי משתעי אומות'. ובית הלל סברי כיון שכינויי כינויים עצמם בהני לא משתעי אומות, לא חשיבי 'לשון כלל העם' ע"י הכינויים, ובגדר בכנויי כינויים אין בנדרו משום 'לבטא בשפתים', שהרי לא הוציא את נדרו בשפתיו בשפה שהיא 'לשון כל העם'.

לע"נ הר"ר שלמה ב"ר אברהם צבי פלדמאן זצ"ל יא"צ כ"ז תמוז

ההולך ד' אמות בלי נטילת ידים. במה ששאל אותי באחד שבא ללון במקום שאין לו כלי להניח סמוך למיטתו בשביל נטילת ידים שחרית, ויש לו רק ברז רחוק יותר מד' אמות, האם מותר לו לכתחילה לישן באותו מקום כשיודע שבקומו יצטרך לילך הרבה יותר מד' אמות כדי ליטול ידיו, האם צריך בשעת לילה מאוחרת לילך ולחפש מקום אחר לישון שם.

והנה בשו"ע (או"ח סימן ד'): ירחץ ידיו ויברך על נטילת ידים. וכתב המג"א וז"ל: כתב הב"ח בשם תולעת יעקב כל ההולך ד"א בלא נטילת ידים שחרית חייב מיתה ע"כ. והנה הב"ח כתב, וז"ל: ותימה למה לא כתב כן הב"ח, ונראה לפי דרובא דרובא אינו יכולים לזהר בכך, ומוטב שיהיו שוגגין ולא יהיו מזדיין, לכך לא כתבו, עכ"ל. ודבריו תמוהים, דיש הרבה דברים שקשה לזהר ואפ"ה כתבו.

והנה האשל אברהם כתב וז"ל: אודות מה שכתבו האחרונים ז"ל בשם הזוהר הק' ההולך ד' אמות בלי נטילת ידים שחרית חייב מיתה, ח"ו שאין זה רק בסגנון עצה טובה קא משמע לן, שהרי אסור להוסיף איסור על איסורים שבתורה הק', רק בסגנון גדר וסייג שנמסר ביד חכמי עם בני ישראל בהדורות ובבחינת 'ושמרתם משמרת', וגם העובר על תקנת חכמים אינו חייב מיתה לא בידי אדם ולא בידי שמים רק כשכוונתו להתנגד לרצון השי"ת שמסר לחכמים, וכמו שגילתה התורה הק' במשפט זקן ממרא וכתב שם 'אשר יעשה בזדון', ובנטילת ידים בהליכה אין תקנה מפורשת כלל, רק הוא בסגנון עצה טובה, עכ"ל.

ונראה לי להביא ראיה לדבריו, דעיין במהרש"א (עירובין כ"א בחידושי אגדה) דאימתי העובר על דברי חכמים חייב מיתה, דהיינו בדבר שגזרו לעשות גדר על דבר עבירה שיש בגופה מיתה, ע"ש. א"כ כאן בהולך ד"א בלי נטילת ידים בודאי אין כאן עבירה שיש בגופה חיוב מיתה, וא"כ ראיה מכאן כדברי האשל אברהם.

אמנם בסוטה (דף ד:): אמר רב זריקא אמר ר"א כל המזלזל בנטילת ידים נעקר מן העולם, ופירש"י דעובר על דברי חכמים חייב מיתה דכתיב 'ופורץ גדר ישכנו נחש', ע"כ. א"כ בנטילת ידים שעובר ד"א בלי נטילה, גם עובר על דברי חכמים, א"כ ראיה מזה דלא כדברי האשל אברהם.

ולכן נלענ"ד שיש שני דינים בתקנת חכמים: (א) תקנה בגדר וסייג, ואז יש דין בתקנה שמי שעובר חייב מיתה. (ב) תקנה משום עצה טובה, ואז אין חייבין מיתה. וא"כ בד' אמות ודאי שאין זהו בתקנה גדר וסייג שיהיה בזה חיוב מיתה, אבל בתקנה שיש בזה חיוב וסייג וגדר שחכמים עשו בזה, יש דין חוב מיתה, וממילא מיושב דברי האשל אברהם, ודברי המהרש"א עדיין צ"ע.

והנה האליהו רבה בשם גיסו רוצה לישב למה בהולך ד"א בלי נטילה לא מובא בב"י, על פי המרדכי (הובא בש"ך יו"ד סימן שד"מ) דכולא ביתא כד' אמות לענין דברי תורה שהמת בתוכו ע"כ. אמנם זהו קשה כיון דעיקר טעם הזוהר הק' כי הוא משהא על עצמו רוח הטומאה, א"כ אין שום דמיון מד' אמות שמת בתוכו, דשם זהו מטעם בזיון למת ולאחר ד' אמות באותו חדר גם יש בזיון, אבל לענין טומאה ודאי יש הטעם שמשא רוח הטומאה.

ולכן באמת נראה כמו שמביא האליהו רבה בשם הדמשק אליעזר דבזמן הזה אין רוח רעה חזק כ"כ כמו לענין גילוי זוגות, ע"כ.

ועיין גם בברכי יוסף שכתב דבזוהר שלפנינו ליתא דין זה דההולך ד' אמות חייב מיתה, וא"כ יש לנו כבר טעמים למה הב"י לא מביא להלכה, ובשביל כך הרבה מקילים בזה, וא"כ כשבא לישון במקום שהברז רחוק, יכול לישון באותו מקום, ומי שמחמיר תבוא עליו ברכה. (שו"ת שערי זבול חלק י"ד סימן נ').

קח לך סניגור

הגאון האדיר שר התורה רבי יוסף ב"ר אפרים פישל ראזין זצ"ל

בעל הצפנת פענח

מתכוננים אנו להוציא לאור עולם ספר

'הגדרות צפנת פענח על התורה'

מי שרוצה להנציח שמו בהספר יתקשר למערכת

gilyonmy@gmail.com 732-510-0560